

Ангажовање домаће науке и струке:
начелне сугестије
сарадња са МПНТР
предлог конкретних мера и акција (теме)

Београд, 30.07.2021.

Поштовани,

досадашњи заједнички напори указују да је, ради успешног развоја српске енергетике и благовремене имплементације Националног енергетског и климатског плана, потребно усмерити активности истраживања и развоја домаће науке и струке ка

- заштити животне средине и проналажењу одрживих путева за развој енергетике
- очувању и увећању сигурности снабдевања и доступности енергије
- увећању компетентности свих страна укључених у енергетику
- спровођењу декарбонизације кроз електрификацију и кроз корените промене у металургији, прерађивачкој индустрији и саобраћају,
- увећању енергетске ефикасности, и
- ангажовању домаће науке и струке на развоју нових технологија, спровођењу анализа, изради планова и пројекција и увећању компетентности неопходне за промишљања о српској енергетици и за управљање транзицијом.

До сада није било прилике да се састанемо, и зато узимам слободу да Вам се обратим у нади да ће се указати прилика за скуп или састанак уживо на коме би могли размотрити начине за ангажовање домаће струке и науке. Спреман сам да се лично ангажујем у организацији таквог скупа или састанка.

У оквиру раније достављеног документа “Template od R I C...”, у колони G, дат је кратак опис ставки M10-M14 са припадајућим предлозима. У сачињеним предлозима постоји простор да се циљеви, хипотезе, метод, исходи, примене, мере и политике дефинишу јасније и конкретније. На жалост, није било прилике да поразговарамо, изнесемо мишљења и предлоге, саслушамо критике. У датим условима, могу говорити само на основу увида у дату табелу и преостале документе, у размењене поруке и досадашње активности. Уз наведена ограничења и резерве, желим да Вам пренесем своја запажања и сугестије:

- Активности и исходи су у складу са уобичајеним начином сарадње, где одговарајућа тела ЕУ промовишу политику водећих земаља Уније. Поред осталог, рад се обавља и путем ангажовања институција или појединаца који припремају анализе, студије, стратегије или нацрте докумената који садрже сугестије и препоруке упућене другим земљама Уније или земљама на које ЕУ има утицаја.
- Рад локалних стручњака и радних група се углавном своди на пружање недостајућих података, уношење текста у унапред дефинисане оквири, као и усвајање, разраду и примену задатих наратива. Понуђени оквири и форме најчешће сажимају и упрошћавају прикупљене приказе и податке у намери да се материјали унифицирају и да се омогући

обједињен преглед за све обухваћене учеснике. Сажимањем и упрошћавањем се ускраћује простор за испољавање специфичних околности, потреба и интереса.

- Први исходи су најчешће незванични, без непосредне везе са политиком ЕУ и без видљиве обавезе да циљане државе усвоје и спроводе одговарајућу политику.
- Уз утицај на доносиоце одлука у циљаним земљама и уз сарадњу са локалним актерима који препознају свој интерес у промоцији одговарајућих политика, неки од раније генерисаних докумената и међурезултата постају део званичних стратегија, планова и закона, чиме циљане државе преузимају трајне обавезу. У многим случајевима, преузете обавезе не морају бити у складу са најбољим интересима циљаних држава.
- Уз уважавање потребе да се савесно и одговорно сарађује у процесима ЕУ интеграција, и уз спремност да се изађе у сусрет свим интересима ЕУ који не угрожавају дугорочне интересе српског друштва и привреде, не сме се превидети ризик да описани начин рада створи и неке неповољне исходе, и зато постоји потреба да се такви исходи предупреду.
- Практичне аспекте иницијатива везаних за енергетику и климатску неутралност у највећој мери одређују земље северозападне Европе, чија се енергетика, привреда и окружење у великој мери разликују од српских. Начин на који поменуте земље доносе одлуке, законе и стратегије разликује се од начина на који настају закони у мањим земљама Уније или земљама каква је Србија. Структура већине све-европских докумената и оквира, као и природа већине иницијатива настаје из угла гледања водећих земаља ЕУ, што отежава рад и сужава маневарски простор у земљама каква је Србија.
- Као последица, у сугерисане оквири и шаблоне тешко је унети специфичности и дугорочне интересе Србије. С друге стране, некритичко преузимање припремљених шаблона и превиђање специфичности Србије може дати исходе који нису у складу са најбољим интересом српског друштва и привреде.
- Са задовољством ћу саслушати другачија гледишта и прихватити аргументоване ставове који би мој претходно исказани опрез начинили излишним.
- Приступ даљем раду и листа тема које предлагем у наставку сачињени су у намери да се сагледају специфичности српске енергетике и уваже интереси српског друштва и привреде.

Као прилог, достављени су предлози тема за које верујем да су од интереса за српску енергетику, енергетску транзицију и имплементацију N.E.C.P. Ради се о оквирним предлозима, дакле, и код њих се јавља потреба за ближим дефинисањем циљева, хипотеза, исхода и примена. Мислим да је разумно да то учинимо скупа, заједничким напорима током једног од наредних састанка који буде организован уживо.

У засебном документу дате су сугестије у погледу сарадње са МПНТР на организовању научно-истраживачког рада у пољу српске енергетике.

Конкретни предлози тема/праваца истраживања дати су засебним датотекама (tema1.pdf ... tema10.pdf)

С поштовањем,
Слободан Вукосавић